

T.C
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER, EĞİTİM, FEN VE MÜHENDİSLİK BİLİMLERİ
ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Yönerge'nin amacı, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Eğitim, Fen Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'nun çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Yönerge, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Eğitim, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'nun oluşumunu, çalışma usulünü ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14 ve 42. maddeleri ile Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine dayanarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönerge'de geçen;

- a) Başkan: Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Eğitim, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu başkanını,
 - b) Birim: Giresun Üniversitesi bünyesindeki enstitü, fakülte, yüksekokul, konservatuvar, meslek yüksekokulu ve merkezleri,
 - c) Katılımcı: Araştırmaya veri sağlayan kişiyi,
 - ç) Kurul: Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Eğitim, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'nu,
 - d) Raportör: Başkan tarafından konunun ön incelemesi için havale edildiği kurul üyesi veya kurul dışından görevlendirilen kişiyi,
 - e) Rektör: Giresun Üniversitesi Rektörünü,
 - f) Rektörlük: Giresun Üniversitesi Rektörlüğünü,
 - g) Senato: Giresun Üniversitesi Senatosunu,
 - ğ) Sorumlu Araştırmacı: Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Eğitim, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik onayı almak için başvuran kişiyi,
 - h) Uzman: Özel alan bilgi ve becerisine sahip kurul tarafından görevlendirilen bir öğretim elemanını veya bilirkişiyi,
 - ı) Üniversite: Giresun Üniversitesi,
 - i) Üye: Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Eğitim, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu üyesini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Amaçları, Görevleri, Yapısı, Sorumlulukları ve Çalışma Biçimi

Kurulun amacı

MADDE 5 - (1) İnsan katılımcıların araştırma öncesinde, esnasında ve sonrasında haklarını korumak, zarar görmelerini önlemek, bilgilendirilmiş olarak onamlarının alınmasını

sağlamak ve çevrenin korunmasını da göz önünde bulundurarak, sosyal bilimler, eğitim, fen ve mühendislik bilimleri alanlarındaki araştırmalar, tarihi eserler ile kültür varlıkları üzerinde yapılacak her türlü bilimsel araştırmayı ve çalışmayı başlamadan önce sorumlu araştırmacı tarafından yapılan başvuru üzerine etik açıdan değerlendirmek ve uygunluğunu belirlemektir.

Kurulun görevleri

MADDE 6 - (1) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Başvurular için standart formlar oluşturmak,
- b) Uygun başvuruları kabul etmek,
- c) Kurula başvuru, sosyal bilimler, eğitim, fen ve mühendislik bilimleri alanlarındaki henüz başlamamış bilimsel araştırmaların ve çalışmaların etik açıdan uygun olup olmadığı konusunda görüş bildirmek.

Kurulun yapısı

MADDE 7 - (1) Kurul, Senato'nun Giresun Üniversitesi birimlerinde görevli öğretim üyelerinden önereceği adaylar arasından, Rektör tarafından görevlendirilen en az 7 (yedi), en fazla 17 (on yedi) üyeden oluşur. Başkan, Rektör tarafından bu üyeler arasından atanır.

(2) Kurul üyelerinin görev süresi üç yıldır. Süresi biten üye, tekrar görevlendirilebilir. Görev süresi dolmadan boşalan üyelik için aynı usulle yeniden görevlendirme yapılır.

(3) Etik ihlali nedeniyle hakkında mahkûmiyet kararı verilen veya disiplin cezası alan kişiler kurula üye olamaz ve üye iseler üyeliği kendiliğinden sona erer.

(4) Bir yıl içerisinde çağrılı olduğu kurul toplantılarından mazeretsiz olarak üst üste 3 (üç) veya takvim yılı içinde toplam 6 (altı) toplantıya katılmayan üyenin görev süresi sona erer. Görev süresi sona eren üye yerine, aynı usulle yeniden görevlendirme yapılır.

(5) Başkan, kurul üyeleri arasından bir yardımcı seçer. Başkan'ın yokluğunda, başkan yardımcısı kurula başkanlık eder. Başkan'ın herhangi bir sebeple başkanlıktan ayrılması durumunda, Başkan'ın görevini, yeni Başkan'ın görevlendirileceği ilk kurul toplantısına kadar başkan yardımcısı yürütür.

(6) Gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları için başkan tarafından farklı alt komisyonlar oluşturulabilir.

Sorumluluk

MADDE 8 - (1) Kurul, henüz gerçekleşmemiş bilimsel araştırmaların ve çalışmaların, sorumlu araştırmacı tarafından kurula başvurusunda beyan edildiği şekilde, etik açıdan uygun bir şekilde yapılması için görüş bildirmektir. Bu sebeple; yapılacak bilimsel araştırmaların ve çalışmaların her türlü hukuki, cezai ve mali sorumluluğu, çalışmayı yapan kişi, kurum, kuruluş, destekleyici ve araştırmacılara aittir. Toplanan verinin doğruluğundan, gizliliğinden ve veri güvenliğinden araştırmacılar sorumludur.

Çalışma biçimi

MADDE 9 - (1) Kurul, akademik takvim içerisinde her ay en az bir defa olmak üzere; üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada çekimser oy kullanılmaz. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilmiş kabul edilir.

(2) İlan edilen toplantı gününden beş iş günü öncesi mesai saati bitimine kadar eksiksiz teslim edilen dosyalar ilk Kurul toplantısı gündemine alınır.

(3) Başkan ve yardımcısı, kurula yapılan başvuruları inceler, başvuru konusuna göre her başvuru için bir raportör görevlendirir.

(4) Raportör, toplantıda Kurul'a söz konusu başvuru ile ilgili bilgi verir. Kurul'un incelediği dosya ile ilgili oluşan görüş, gerekçesiyle birlikte kesin rapora dönüştürülür.

(5) Kurul, kendisine yapılan başvuruları en geç 30 (otuz) iş günü içerisinde karara bağlar.

(6) Dosya ile ilgili hazırlanan rapor, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır.

(7) Gerek görülen hallerde kurul tarafından sorumlu araştırmacının ya da kurul dışından uzman görüşüne başvurulabilir. Bu kişiler, toplantıya davet edilebilecekleri gibi yazılı görüşleri de alınabilir. Bu kişilerin kurulda oy hakları yoktur.

(8) Kurul üyesinin kendisinin ve/veya ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ile evlatlıklarının araştırmalarının görüşülmesi ve oylanması sırasında söz konusu üye toplantıya katılamaz ve bu durumda ilgili üye için kurul toplantısında devamsızlık söz konusu edilmez.

(9) Kurul üyeleri ve uzmanlar inceledikleri başvuru dosyalarının içeriğini kurul toplantısı dışında başkalarıyla tartışamaz ve dosyaların içeriği hakkında kimseye bilgi veremez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurula Başvuru ve Değerlendirme

Başvuru ve değerlendirme

MADDE 10 - (1) İnsan katılımcılarla ve/veya insan üzerinde yapılacak yüz yüze, bilgisayar/elektronik ortamında gerçekleştirilecek her türlü anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film ve ses kaydı niteliğindeki veri toplama yöntemleri ve/veya katılımcıları dolaylı olarak etkileyen veri setleri, veri madenciliği, algoritmalar üzerinden (sosyal medya, kurum ve kuruluşların bilgi bankaları, vb. gibi) veri toplamaya yönelik yapılan bilimsel araştırma ve çalışmaların etik açıdan değerlendirilebilmesi için çalışmaya başlanmadan önce kurula başvuru yapılması gerekir.

(2) Kurula başvuru, Giresun Üniversitesi birimlerinde görev yapan akademik ve idari personel ve/veya bu personellerin danışmanlığında öğrenim gören yüksek lisans ve /veya doktora öğrencileri tarafından yapılır. Başvuru, kurulun belirlediği belge ve formlar hazırlanıp bütün araştırmacıların onayı alınarak elektronik ortamda kurul sekreteriyasına yapılır.

(3) Etik kurula başvuran araştırmacılar, başvuru formunda verdikleri tüm bilgilerin doğru olduğunu, Etik kurul onayı olmadan araştırmaya başlamayacaklarını ve araştırma sürecinde bu bilgilere sadık kalacaklarını kabul etmiş sayılırlar.

(4) Kurul, çalışmanın yapıldığı ülke veya ülkelerin yasal mevzuatlarının yanı sıra geçerli uluslararası kural ve standartları dikkate alarak, araştırmaya katılanların korunmasına yönelik olarak öngörülen herhangi bir tedbiri zayıflatmamak veya yok saymamak kaydı ile başvurusu yapılan araştırmaları ve diğer çalışmaları etik açıdan değerlendirir.

(5) Kurul, değerlendirme sonucunda "Görevsizlik", "Düzeltilmesi Gerekir", "Uygun" ya da "Uygun Değildir" şeklinde karar verir.

(6) Kurul, amacına ve görev alanına girmeyen çalışmalar ile veri toplama sürecine başlanmış çalışmalar için yapılan başvurulara "Görevsizlik" kararı verir.

(7) Kurul tarafından "Düzeltilmesi Gerekir" kararı verilen başvurular için istenen değişiklikler sorumlu araştırmacıya elektronik ortamda bildirir. Sorumlu araştırmacı, başvurusunda gerekli düzeltmeleri yaparak veya eksiklikleri gidererek tekrar kurula başvuru yapabilir. Kurul tarafından 3 (üç) defa "Düzeltilmesi Gerekir" kararı verilen başvurularda istenilen değişiklikler yapılmadığı takdirde, Kurul 'Uygun Değildir' kararı verir.

(8) Kurul toplantısında alınan tüm kararlar ve gerekçeleri karar defterine yazılır. Araştırmanın düzeltilmesi ya da yeniden düzenlenmesinden sonra tekrar başvurulması yönünde düzeltme kararı alınmışsa, talep edilen düzeltmeler ve düzenlemeler açık bir şekilde belirtilir.

(9) Kurul kararının "Uygun" olması durumunda elektronik imzalı etik onay belgesi sorumlu araştırmacıya elektronik ortamda bildirilir.

(10) Veri toplama sürecine başvuru tarihinden önce başlamış veya tamamlanmış araştırmalar, Kurulun görüşünü belirtmesinden sonra fark edilmişse, Kurul, onayının iptal edilmesine karar verebilir.

(11) Çalışma onay aldıktan sonra veri toplama araçlarında (anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film, ses kaydı ve benzeri) yapılacak değişiklikler tekrar kurulun onayına sunulmalıdır. Kurul onayına sunulmadan yapılan tüm değişikliklerin yasal ve idari sorumluluğu araştırmacılara aittir.

(12) Kurul, gerektiğinde onay verdiği araştırmalar için gelişme raporu isteyebilir veya bu araştırmaları izleyebilir. Kurul, gelişme raporlarını inceleyerek veya araştırmanın uygulama sürecini gözlemleyerek, söz konusu araştırmanın orijinal başvuruya uygun olarak yürütölüp yürütölmediğini değerlendirir. Kurul, gelişme raporu incelemesi ve/veya gözlemleri sonucunda, etik kurallara uymadığını saptadığı araştırmaların kurul onayının iptal edilmesine karar verebilir.

(13) Kurul, onayının iptal edilmesine karar verdiği çalışmalar için başvuru sahibine ve başvuru sahibinin birim amirine yazılı olarak bildirimde bulunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 11 - (1) Bu Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde, ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönerge

MADDE 12 - (1) Giresun Üniversitesi Senatosu'nun 10 Temmuz 2020 tarih ve 187/2 sayılı toplantısında kabul edilen "Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesi" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 13 - (1) Bu Yönerge, Giresun Üniversitesi Senatosu'nda kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 - (1) Bu Yönerge hükümleri, Rektör tarafından yürütölür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senato Kararı	
Tarih	Sayısı
20.08.2024	258-2